

Chinese houtsneden: de recensie

Bron: Nieuwe Leidsche Courant, 20 december 1955 (leiden.courant.nu)

Chinese houtsneden vragen de aandacht

Aesthetisch interessant, maar vooral afgerond geheel

De Chinese houtsnede is in Nederland niet zo bekend, noch bij vakmensen, noch bij kunstliefhebbers; de Japanse heeft steeds de volle aandacht opgeëist. De directie van het rijksmuseum voor volkenkunde heeft daar een reden in gezien om uit de verzameling van de bekende sinoloog dr R.H. van Gulik een collectie van deze houtsneden te lichten en te exposeren, daarbij strevend naar een afgerond geheel en niet in de eerste plaats naar een aesthetisch interessante tentoonstelling. Het streven was: een goed beeld te geven van de Chinese houtsnede in de loop der eeuwen.

De tentoongestelde stukken vormen slechts een deel van de grote verzameling van dr Van Gulik, wiens belangstelling uitging naar vrijwel alle gebieden der Chinese drukkunst. De houtsneden bestrijken een terrein, dat loopt van het

boek tot het brief-, c.q. gedichtenpapier, van bankbiljetten en speelkaarten tot offerprenten, amuletten en deurprenten, van theaterprenten tot propagandamateriaal voor de huidige Chinese regering o.a. En natuurlijk ontbreekt ook de reproductie als zodanig niet, de voor verspreiding zo getrouw mogelijk nagebootste calligrafische tekst, de religieuze afbeelding en de schildering.

Het drukken met blokken dateert in China reeds van de eeuwen tussen 621 en 907 n. Chr., d.w.z. dat het in die tijd werd uitgevonden en voortdurend verbeterd. Officieel werd de blokdruk toegepast in pl.m. 950. Het oudste gedateerde Chinese gedrukte boek is van 868 en heeft nog de rolvorm. Later kwam het vouwboek. Waaruit blijkt, dat de Chinezen al boeken drukten, voor onze Laurens Jansz. Koster geboren was, met dit verschil, dat deze boeken niet met losse letters werden gemaakt.

In latere eeuwen waren de Chinezen dan ook meesters op het terrein van de houtsnede, zowel in zwart-wit als in veelkleurendruk. De lineatuur is uiterst fijn meestal en doet dikwijls denken aan metaaltechnieken: de kleuren zijn goed afgewogen (behalve in de laatste halve eeuw waarin het Westen zijn invloed heeft uitgeoefend, en meestal niet ten goede). Het is dan ook een ware vreugde, deze houtsneden te bekijken.

Attractie

Natuurlijk vormen de onderwerpen een attractie op zichzelf. Zo ontdekt men tot zijn verbazing dat voetballen voor vrouwen ook in het oude China bekend was en..... evenmin als nu werd gewaardeerd. Op deze tentoonstelling ontrolt zich voor de toeschouwer het gehele Chinese leven van vroeger eeuwen tot op heden, waarbij men moet bedenken, dat de Chinees zeer gehecht is aan tradities en dat zelfs het communistische China het behoud van de oude vormen stimuleert, ook al tracht men er dan vaak een andere inhoud aan te geven

Een typisch voorbeeld is het gebruik van de deurprent, die vroeger diende om boze geesten af te weren. Die deurprenten worden ook nu nog gedrukt en verspreid, maar zij stellen moderne Chinezen voor, die de leerstellingen van het huidige regiem verkondigen! Ook het met traditionele voorstellingen versierde brief- en

法官狄

RECHTERTIE.NL

NIEUWE LEIDSCHER COURANT

IN RIJKSMUSEUM VOOR VOLKENKUNDE:

Chinese houtsneden vragen de aandacht

Aesthetisch interessant, maar vooral afgerond geheel

DE CHINESE HOUTSNEDEN is in Nederland niet zo bekend, noch bij vakmensen, noch bij kunstliefhebbers; de Japanse heeft steeds de volle aandacht opgeëist. De directie van het rijksmuseum voor volkenkunde heeft daar een reden in gezien om uit de verzameling van de bekende sinoloog dr R. H. van Gulik een collectie van deze houtsneden te lichten en te exposeren, daarbij strevend naar een afgerond geheel en niet in de eerste plaats naar een aesthetisch interessante tentoonstelling. Het streven was: een goed beeld te geven van de Chinese houtsnede in de loop der eeuwen.

De tentoongestelde stukken vormen slechts een deel van de grote verzameling van dr Van Gulik, wiens belangstelling uitging naar vrijwel alle gebieden der Chinese drukkunst. De houtsneden bestrijken een terrein, dat loopt van het boek tot het brief-, c.q. gedichtenpapier, van bankbiljetten en speelkaarten tot offerprenten, amuletten en deurprenten, van theaterprenten tot propagandamateriaal voor de huidige Chinese regering o.a. En natuurlijk ontbreekt ook de reproductie als zodanig niet, de voor verspreiding zo getrouw mogelijk nagebootste calligrafische tekst, de religieuze afbeelding en de schildering.

Het drukken met blokken dateert in China reeds van de eeuwen tussen 621 en 907 n. Chr., d.w.z. dat het in die tijd werd uitgevonden en voortdurend verbeterd. Officieel werd de blokdruk toegepast in pl.m. 950. Het oudste gedateerde Chinese gedrukte boek is van 868 en heeft nog de rolvorm. Later kwam het vouwboek. Waaruit blijkt, dat de Chinezen al boeken drukten, voor onze Laurens Jansz. Koster geboren was, met dit verschil, dat deze boeken niet met losse letters werden gemaakt.

In latere eeuwen waren de Chinezen dan ook meesters op het terrein van de houtsnede, zowel in zwart-wit als in veelkleurendruk. De lineatuur is uiterst fijn meestal en doet dikwijls denken aan metaaltechnieken: de kleuren zijn goed afgewogen (behalve in de laatste halve eeuw waarin het Westen zijn invloed heeft uitgeoefend, en meestal niet ten goede). Het is dan ook een ware vreugde, deze houtsneden te bekijken.

Attractie

Natuurlijk vormen de onderwerpen een attractie op zichzelf. Zo ontdekt men tot zijn verbazing dat voetballen voor vrouwen ook in het oude China bekend was en..... evenmin als nu werd gewaardeerd. Op deze tentoonstelling ontrolt zich voor de toeschouwer het gehele Chinese leven van vroeger eeuwen tot op heden, waarbij men moet bedenken, dat de Chinees zeer gehecht is aan tradities en dat zelfs het communistische China het behoud van de oude vormen stimuleert, ook al tracht men er dan vaak een andere inhoud aan te geven

Een typisch voorbeeld is het gebruik van de deurprent, die vroeger diende om boze geesten af te weren. Die deurprenten worden ook nu nog gedrukt en verspreid, maar zij stellen moderne Chinezen voor, die de leerstellingen van het huidige regiem verkondigen! Ook het met traditionele voorstellingen versierde brief- en

Universiteit niet in „Ivoren toren“

Na afloop van de radijsitting heeft de Lichte gemeenteraad gisterenmiddag aan de

prentie, trepant gewest geacht door de moderne Chinese kunstenaar Suo Pei-dong.

Bijondere aandacht verdienen de schilferende houtsneden, schriftelijke opmerkingen in de kunst van het schrijven, eigenlijk meer voorbeelden.

Reliëf

De tentoonstelling was natuurlijk niet zo gemakkelijk tot een attractie, zijnde te maken omdat men uitsluitend met reeds-minimaal materiaal te doen had dat nu bij nadere beschouwing boeiend wordt. Toch heeft men de exploitatie volkomen te geven door het arrangement afkomstig en versierd, ook door het aanbrengen van kleine „illustraties“; maar het enige met houtsneden, ingericht voor het indrukken-often aan de kunstenaar, en de papieren kleding bedrukt met houtsneden en bestemd om het gebruik van de duden te worden verband, opdat deze, in het houtsnedes- niet vlotter worden lopen.

Dat wij met betrekkelijk veel van bepaalde vormen van blokdrukken over hebben, danken wij aan de verspreiding van de Japanse. Want zoals reeds uit het bovenstaande blijkt, was veel er van eigen, maar bestemd voor dagelijks gebruik. De bijzondere interessante tentoonstelling van Japanse, van dr Van Gulik, waar binnen heeft weten te krijgen, in van heden af te beschrijven in het rijksmuseum voor volkenkunde, dat zijn naam daarvoor tot 1 Maart 1956 heeft opgezet.

Dr. Th. H.

Ho en Hs, de twee schutpatronen van vrede en harmonie.

Offering aan de Maan.

Scene uit Rol met 21 afbeeldingen van
Volksgewoonten uit Sjoë-tsjou. 1761.
(coll. v. Gulik)

gedichtenpapier wordt tot op de dag van vandaag in China nog gebruikt.

De tentoonstelling telt enkele zeer kostbare stukken en ook nummers, die de spontane bewondering opwekken van ieder, die voor schoonheid gevoelig is. Zo bijvoorbeeld een unieke in zwart-wit gedrukte boekrol met voorstellingen uit het dagelijks leven, gezegden en spreekwoorden uit 1761, en een reproductie van een paardje, frappant gevoelig geschilderd door de moderne Chinese kunstenaar Sju Pei-hoeng.

Bijzondere attentie verdienen de schildershandboeken, schriftelijke cursussen in de kunst van het schilderen, eigenlijk méér voorbeeldboeken.

Reliëf

De tentoonstelling was natuurlijk niet zó gemakkelijk tot een attractief geheel te maken, omdat men uitsluitend met twee-dimensionaal materiaal te doen had, dat pas bij nadere beschouwing boeiend wordt. Toch heeft men de expositie reliëf weten te geven: door het arrangement allereerst en vervolgens ook door het aanbrengen van kleine „illustraties”, zoals het nisje met huisaltaar, ingericht voor het midwinter-offer aan de keukengod, en de papieren kleding, bedrukt met houtsneden en bestemd om ten gunste van de doden te worden verbrand, opdat dezen in het hiernamaals niet zónder zouden lopen!

Dat wij nog betrekkelijk veel van bepaalde vormen van blokdrukken over hebben, danken wij aan de verzamelliefde van de Japanners. Want zoals reeds uit het bovenstaande blijkt, was veel er van alleen maar bestemd voor dagelijks gebruik. De bijzonder interessante tentoonstelling van datgene, wat dr Van Gulik weer bijeen heeft weten te krijgen, is van heden af te bezichtigen in het rijksmuseum voor volkenkunde, dat zijn zalen daartoe tot 4 Maart 1956 heeft opengesteld.

G. Th. R.

高羅佩

Nieuwjaarsprent in kleur.

Vijf jongens zich vermakende met de Draak-lampion.

(coll. v. Gulik)